

UTBILDNINGSVETENSKAPLIGA FAKULTETEN

Specialpedagogprogrammet, 90 högskolepoäng

Special Educational Teacher Program, 90 credits

Programkod: L2SPP

Avancerad nivå / Second cycle

1. Fastställande

Utbildningsplanen är fastställd av Utbildningsvetenskapliga fakultetsstyrelsen 2018-01-25 (G 2017/693) att gälla från och med 2018-09-03, höstterminen 2018.

Ansvarig institution/motsvarande: Institutionen för pedagogik och specialpedagogik

2. Syfte

Programmet syftar till att utbilda specialpedagoger för arbete inom pedagogisk verksamhet i förskola, förskoleklass, fritidshem, skola eller vuxenutbildning.

Profil

Utbildningen av specialpedagoger vid Göteborgs universitet tar sin utgångspunkt i ett interaktionistiskt perspektiv, vilket också är i överensstämmelse med svenska lagar och internationella konventioner och överenskommelser som Sverige ratificerat (FN-konventionen om Mänskliga rättigheter, FN-konventionen om Barnets rättigheter, Salamancadeklarationen samt WHO:s International Classification of Functioning, Disability and Health). Specialpedagogisk verksamhet kännetecknas såväl historiskt som i nutid av olika värderingar, ideologier och forskningstraditioner. Man kan grovt indela dessa i tre olika perspektiv: ett individperspektiv, ett samhällsperspektiv och ett interaktionistiskt perspektiv. Vilken ideologi som dominerat har varierat med tiden. Individperspektivet tar sin utgångspunkt i enskilda individer och deras svårigheter och fokus riktas mot funktionsnedsättningar, orsaker, diagnoser och anpassning. I motsats till detta kan samhällsperspektivet förstås som att funktionshinder i hög grad är en social konstruktion medan det interaktionistiska perspektivet utgår från att de två förstnämnda perspektiven samspekar i pedagogiska sammanhang. Det kan förstås som att individspecifika förhållanden har betydelse men att den sociala konstruktionen samtidigt utgör ett ramverk, vilket innebär att man i pedagogiska sammanhang ska ta hänsyn till såväl individens förutsättningar som den sociala kontext hen är en del av.

3. Förkunskapskrav

Särskild behörighet till utbildning som leder till specialpedagogexamen har den med avlagd grundlärarexamen, ämneslärarexamen, yrkeslärarexamen, förskollärarexamen eller motsvarande äldre examen. Dessutom krävs tre års styrkt yrkeserfarenhet omfattande minst halvtid efter erhållen examen. Yrkeserfarenheten skall vara inom lärarexamens verksamhetsområde. Därutöver krävs Svenska B/Svenska 3/Svenska som andraspråk B/Svenska som andraspråk 3 och Engelska A/Engelska 6.

Inom programmet gäller särskilda förkunskapskrav för tillträde till kurs. De särskilda förkunskapskraven framgår av respektive kursplan. Kursansvarig institution kontrollerar att student uppfyller de särskilda förkunskapskrav som gäller för tillträde till respektive kurs i programmet.

4. Examen och huvudområde

Utbildningen leder till Specialpedagogexamen (Postgraduate Diploma in Special Education).

Studenten ansöker själv om examensbevis efter avslutade studier. Av examensbeviset ska det anges för vilken verksamhet utbildningen är avsedd, vilket anges som ”avsedd för specialpedagogisk verksamhet i skolväsendet och annan skollagsreglerad verksamhet”.

Verksamhetens engelska benämning är ”intended for special educational needs activities in the school system and other education act regulated activity”.

Utbildningen kan, förutom att leda till specialpedagogexamen, även prövas att i varje enskilt fall svara mot magisterexamen i specialpedagogik. Utbildningen ger dessutom behörighet att söka till utbildning på forskarnivå.

5. Mål

Utbildning på avancerad nivå ska innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och ska, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

Generella mål för specialpedagogexamen

Omfattning

Specialpedagogexamen uppnås efter att studenten har fullgjort kursfordringar om 90 högskolepoäng. Det ställs också krav på avlagd grundlärarexamen, ämneslärarexamen, yrkeslärarexamen, förskollärarexamen eller motsvarande äldre examen.

Mål

För specialpedagogexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som specialpedagog för barn och elever i behov av särskilt stöd.

Kunskap och förståelse

För specialpedagogexamen ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap om funktionsnedsättningar, inbegripet neuropsykiatriska svårigheter, och
- visa fördjupad kunskap och förståelse inom specialpedagogik.

Färdighet och förmåga

För specialpedagogexamen ska studenten

- visa förmåga att kritiskt och självständigt identifiera, analysera och medverka i förebyggande arbete och i arbetet med att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer,
- visa förmåga att kritiskt och självständigt genomföra pedagogiska utredningar och analysera svårigheter på organisations-, grupp- och individnivå,
- visa förmåga att utforma och delta i arbetet med att genomföra åtgärdsprogram i samverkan med berörda aktörer samt förmåga att stödja barn och elever och utveckla verksamhetens lärmiljöer,
- visa förmåga att kritiskt granska olika vetenskapliga perspektiv på neuropsykiatriska svårigheter samt tillämpa kunskaper om neuropsykiatriska svårigheter i olika lärmiljöer,
- visa fördjupad förmåga att vara en kvalificerad samtalspartner och rådgivare i pedagogiska frågor för kollegor, föräldrar och andra berörda, och
- visa förmåga att självständigt genomföra uppföljning och utvärdering samt leda utveckling av det pedagogiska arbetet med målet att kunna möta behoven hos alla barn och elever.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För specialpedagogexamen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att inom det specialpedagogiska området göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För specialpedagogexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett

självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Övrigt

I examensbeviset ska det anges för vilken verksamhet utbildningen är avsedd.

För specialpedagogexamen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

6. Innehåll och upplägg

Specialpedagogprogrammet ges på avancerad nivå med distansinslag. Utbildningen omfattar två olika men relaterade studieområden:

- studier inom det specialpedagogiska kunskapsområdet
- fältstudier

Student ska följa programmets kurser i den ordning som studiegången föreskriver. Samtliga kurser i programmet är obligatoriska.

Innehållet behandlar olika perspektiv och teorier på stödjande och utvecklande arbete för barn, elever och vuxna i komplicerade inlärningssituationer inom olika pedagogiska verksamheter. I detta sammanhang belyses olika aspekter som har betydelse för individers lärande och delaktighet. Aspekterna kan vara socioemotionella, kognitiva, fysiska och kommunikativa, liksom sociokulturella, didaktiska, samhälls- och organisationsaspekter och demokrati- och likvärdighetsaspekter. Här inbegrips neuropsykiatriska svårigheter. Grundutbildningen bildar bas för vilka verksamheterna kan vara. Vidare belyses specialpedagogikens funktion i ett utbildningsperspektiv, såväl historiskt som nutida i både nationellt och internationellt sammanhang, liksom betydelsen av samverkan med avseende på individers utveckling och lärande.

Innehåll om samtalets betydelse och rådgivande funktion för barns/elevs och lärares lärande, liksom för andra yrkesprofessionella och vårdnadshavare är ett av flera fördjupningsområden i utbildningen. Andra områden som behandlas är arbetet med pedagogisk differentiering och extra anpassningar liksom systematiskt kvalitetsarbete och pedagogisk dokumentation. I synnerhet praktiseras arbetet med pedagogiska utredningar och åtgärdsprogram samt uppföljning, utvärdering och utveckling av den pedagogiska verksamheten i ett specialpedagogiskt perspektiv. Innehållet behandlas med utgångspunkt i de olika områdenas aktuella och historiska vetenskapliga grund, där samband relateras till beprövad erfarenhet och egna behov av ytterligare kunskap i syfte att utveckla den kommande yrkesidentiteten.

Specialpedagogprogrammet vid Göteborgs universitet kännetecknas vidare av en integration mellan beprövad erfarenhet och vetenskap. Det innebär att studenten i kurserna gör olika typer av datainsamlingar via fältstudier i en adekvat pedagogisk verksamhet och att datamaterialet från fältstudierna bearbetas vetenskapligt i den högskoleförlagda delen av utbildningen. De verksamhets- och högskoleförlagda delarna av utbildningen samverkar alltså för att uppnå integrationen. Som en del i utbildningen ingår att studenterna ska arbeta i arbetsgrupper.

Studiegång

Kurserna inom programmet är fördelade enligt nedan och läses i nämnd ordning, där den tredje och fjärde kursens ämnesinnehåll har ett tydligt didaktiskt fokus.

SPE102 Specialpedagogik - lärande i ett samhällsperspektiv 15 hp

SPE202 Specialpedagogik - samverkan och individers utveckling 15 hp

SPP302 Specialpedagogik som social praktik 15 hp

SPP402 Specialpedagogik - lärarens och organisationers lärande 15 hp

SPE501 Specialpedagogik - Vetenskapsteori och metod 15 hp

SPP601 Examensarbete inom Specialpedagogiska programmet 15 hp

Studietakt

Utbildningen ges på halvfart.

7. Platsgaranti

Studenter som i normal takt och i den ordning som studiegången föreskriver följer Specialpedagogprogrammet har platsgaranti inom programmet. Platsgarantin är generell, vilket innebär att studenten har platsgaranti på obligatoriska kurser inom programmet.

8. Övergångsbestämmelser

Studenter har i vissa fall rätt att tillgodoräkna tidigare högskolestudier i enlighet med bestämmelserna i Högskoleförordningen.

Student som senast vårterminen 2018 har påbörjat utbildningen har rätt att slutföra sin utbildning för att få en specialpedagogexamen enligt bestämmelserna i den utbildningsplan de antagits till fram till utgången av juni 2025. De äldre utbildningsplanerna och ingående kurser avvecklas successivt. För att kunna fullfölja sin utbildning, ges student som påbörjat utbildning enligt äldre utbildningsplan, efter 1 juli 2007, men inte är i takt med ordinarie studiegång, möjlighet att fullfölja sin utbildning enligt gällande avvecklings- och slutförandeplan vid återupptagande av studier.

För att få specialpedagogexamen enligt bestämmelserna from 3 juli 2018 måste studenten läsa till de moment som svarar mot de nya examensmål som är införda i och med föreliggande utbildningsplan.

9. Övrigt

Betyg

Programmets kurser har tregradig betygsskala (Underkänd, Godkänd och Väl godkänd).

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering av programmet sker i enlighet med gällande *Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Göteborgs universitet*.